

Vanhempien rokotusaikomus

Tyttöjen HPV-rokotuskattavuuteen vaikuttavat tekijät Suomessa (MEX-tutkimus)

Idil Hussein

Simopekka Vänskä, Jonas Sivelä, Tuija Leino & Hanna Nohynek

30.11.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Agenda

1. Papilloomavirus (HPV) meillä ja muualla
2. Tutkimuksen taustaa
3. Tutkimusmateriaali- ja menetelmät
4. HPV-osatutkimuksen tulokset
5. Yhteenveto

Papilloomavirus (HPV) meillä ja muualla

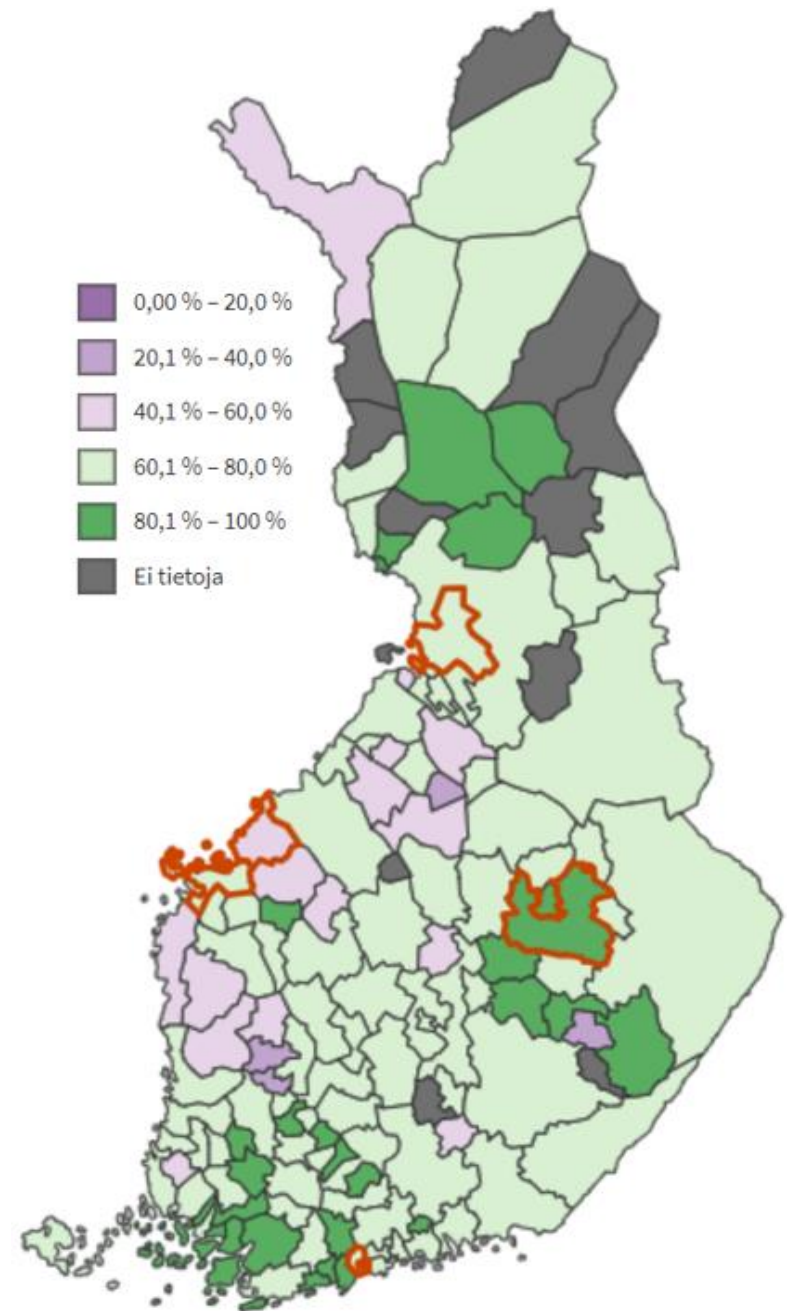
- Papilloomavirus (HPV) on erittäin yleinen virus
 - Osa tulehduksista kehittyy syövän esiasteeksi > syöpä
 - Kohdunkaulan, ulkosynnyttimien, emättimen, siittimen, peräaukon, pään ja kaulan syövät
- Euroopassa arviolta 66 000 kohdunkaulan syöpätapausta, ja 30 000 kuolemaa¹
- Suomessa ~170 kohdunkaulansyöpätapausta, ja ~50 kuolemaa²
- Tyttöjen HPV-rokotuskattavuuteen vaikuttavat tekijät moninaisia
 - mm. sosiodemografiset, ideologiset ja logistiset tekijät

1. HPV vaccination brings the WHO European Region closer to a cervical cancer-free future [Internet]. [cited 2023 Nov 29]. Available from: <https://www.who.int/europe/news/item/29-04-2022-hpv-vaccination-brings-the-who-european-region-closer-to-a-cervical-cancer-free-future>

2. Kohdunkaula [Internet]. [cited 2023 Nov 29]. Available from: https://syoparekisteri.fi/assets/themes/ssy3/factsheets/syopien-tietolaatikot/26fi_Kohdunkaula.html

Tutkimuksen taustaa

- HPV-rokote kansallisessa rokotusohjelmassa
 - 67,6 % Keski-Pohjanmaan hva vs. 86,1 % Pohjois-Savon hva (vuonna 2010 syntyneet tytöt, 1. annos)
 - Poikien HPV-rokotukset aloitettiin syksyllä 2020
- Suomessa aluekohtaisia eroja HPV-rokotekattavuuksissa
 - Mitkä tekijät vaikuttavat vanhempien aikomukseen rokottaa tyttärensä HPV-rokotteella?

Tutkimusmateriaali ja -menetelmät

- Netissä täytettävä kyselylomake
 - Tietolähteet ja luottamus, asiantuntijuus, tietämys, rokotuskäyttäytyminen, taustatiedot
- Neljä tutkimusaluetta
 - Espoo, Kuopio, Oulu ja Pietarsaari/Mustasaari
- Kohderyhmänä tyttöjen vanhemmat
 - 10 – 14-vuotiaiden tyttöjen vanhemmat
 - Tytöt ja huoltajat poimittu Digi- ja väestötietoviraston (DVV) Väestötietojärjestelmästä
- Tutkimusmateriaali kerätty helmikuun ja maaliskuun 2022 välillä
- Tilastollisessa analyysissä käytetty logistista regressioanalyysia
 - Tilastollinen merkitsevyys $\alpha = 0.05$

HPV poiminta

Tyttöjä: 4 000
Vanhempia: 6 746

Sisaruslasten ja
duplikaattivanhempien
poisto

Tutkimuskutsu

n= 6 465

Muistutuskirje

Osallistuvat vanhemmat

n= 883

Vastausprosentti: 13,7 %

Kuvaileva analyysi (n=883)

Variable	Category	Number (n)	Proportion (%)
Mean age (±SD)		44.51	±5.74
Sex			
	Male	328	37.1
	Female	555	62,9
Age			
	30-34	36	4.1
	35-39	122	13.8
	40-44	293	33.2
	45-49	277	31.4
	50-54	112	12.7
	55-59	36	4.1
	60 >	7	0.8
Responding parent's level of education			
	Primary school	10	1.1
	Vocational school	134	15.4
	Matriculation examination	50	5.8
	Bachelor's degree	280	32.3
	Graduate degree	327	37.7
	Doctoral degree	67	7.7
Other parent's level of education			
	Primary school	27	3.1
	Vocational school	179	20.8
	Matriculation examination	50	5.8
	Bachelor's degree	244	28.4
	Graduate degree	301	35.0
	Doctoral degree	59	6.9

Occupation

Executive position	119	13.7
Managerial employee/clerk	346	39.7
Employee	273	31.3
Entrepreneur	66	7.6
Farmer	4	0.5
Student	17	2.0
Stay-at-home parent	15	1.7
Unemployed	11	1.3
Other	20	2.3

Study area

Espoo	264	29.9
Oulu	191	21.6
Kuopio	244	27.6
Mustasaari & Pietarsaari	184	20.9

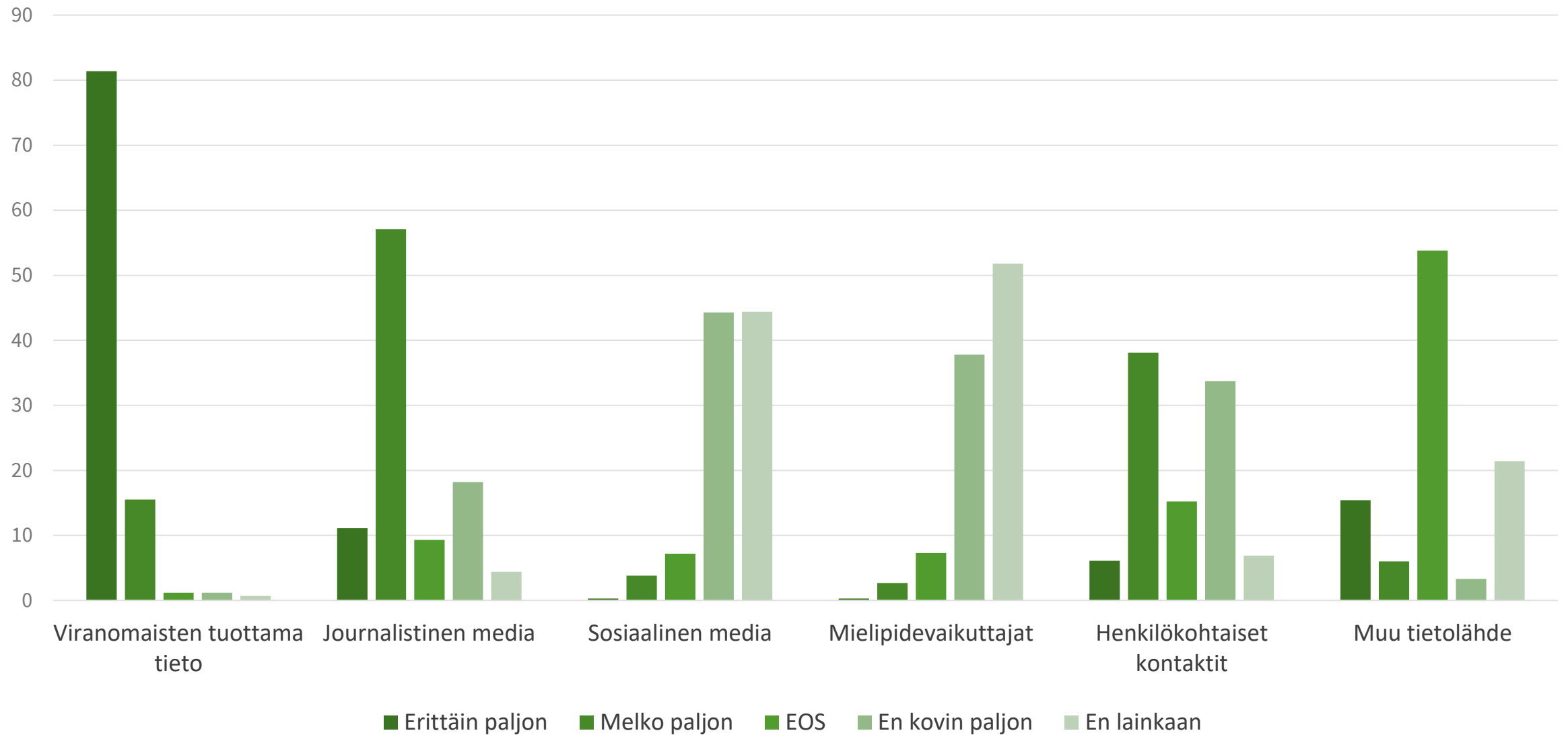
Mother tongue

Finnish	671	77.3
Swedish	140	16.1
Other	57	6.6

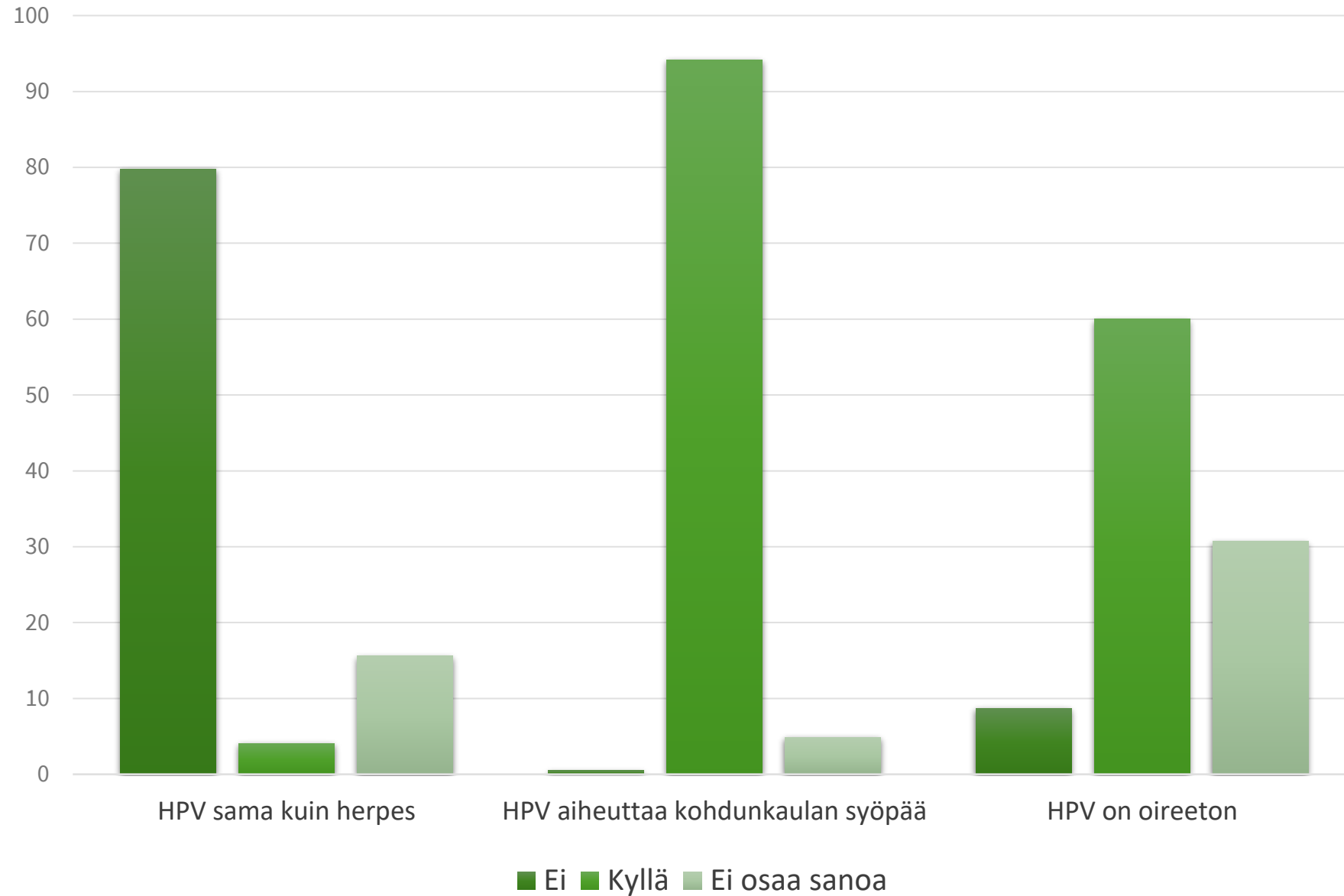
Number of children

1	137	15.6
2	419	47.8
3	218	24.9
4 or above	102	11.6

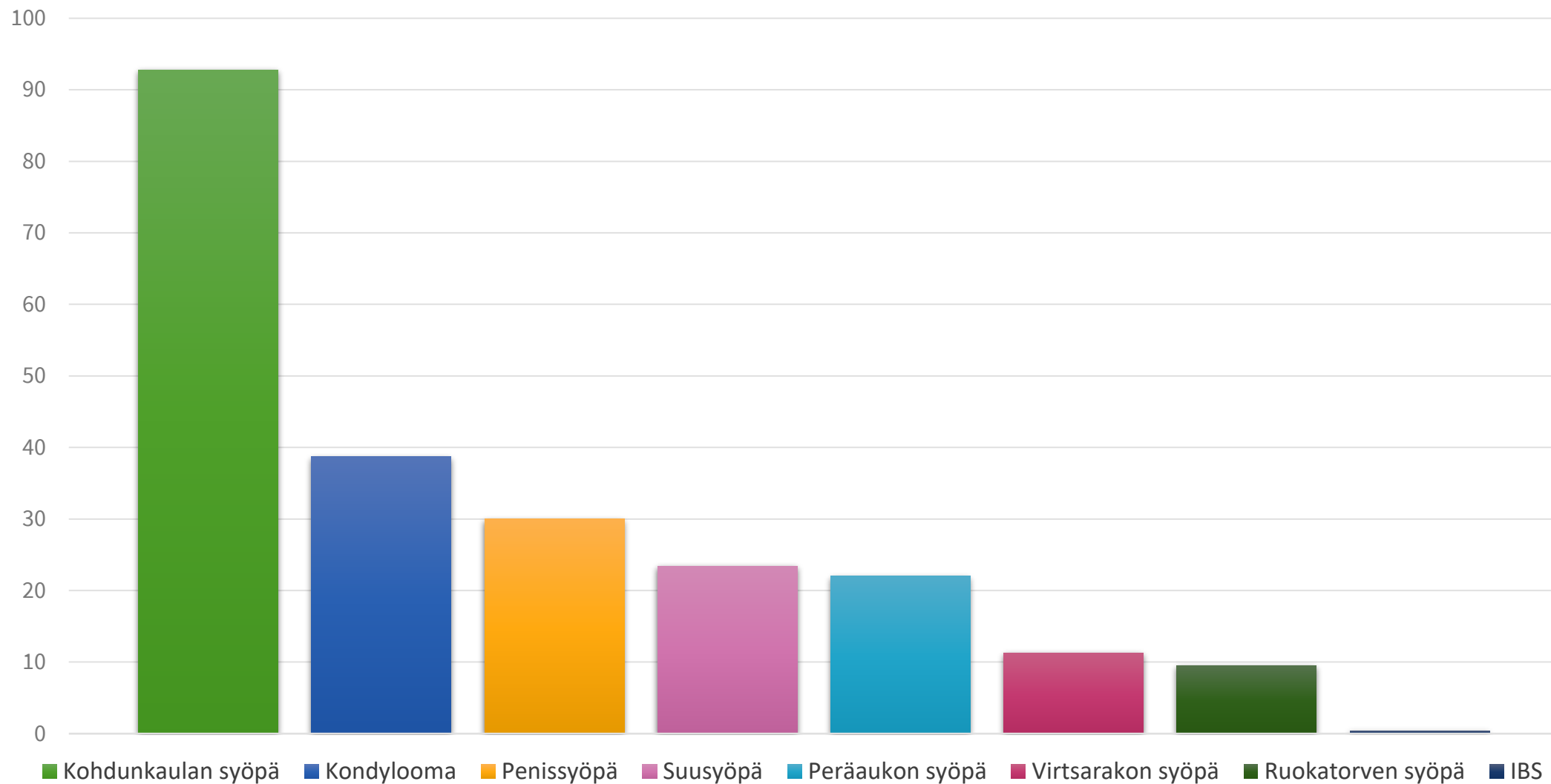
Kuinka paljon luotat seuraavista lähteistä saamaasi rokotetietoon? (%)

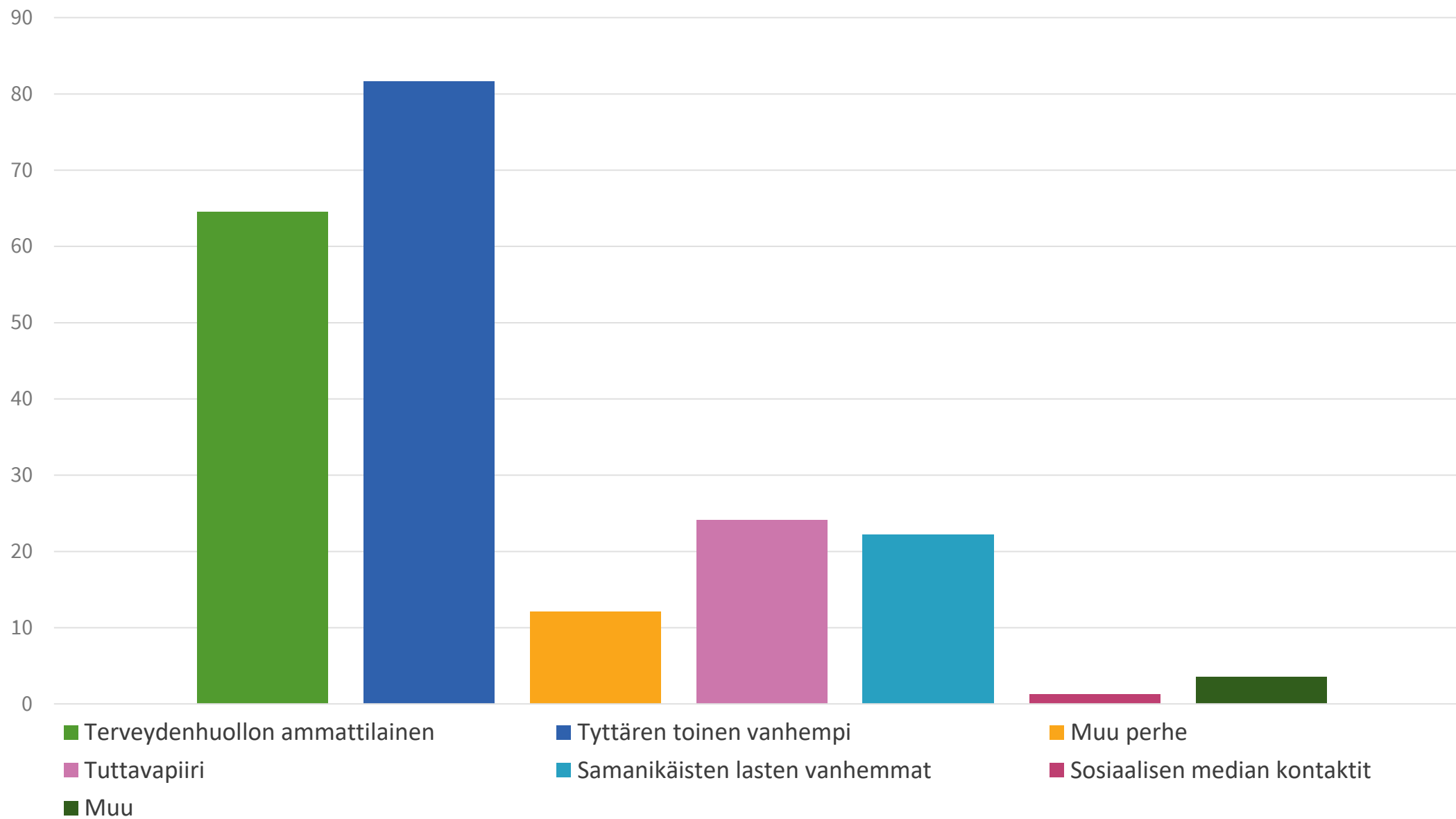
HPV-väittämät (%)

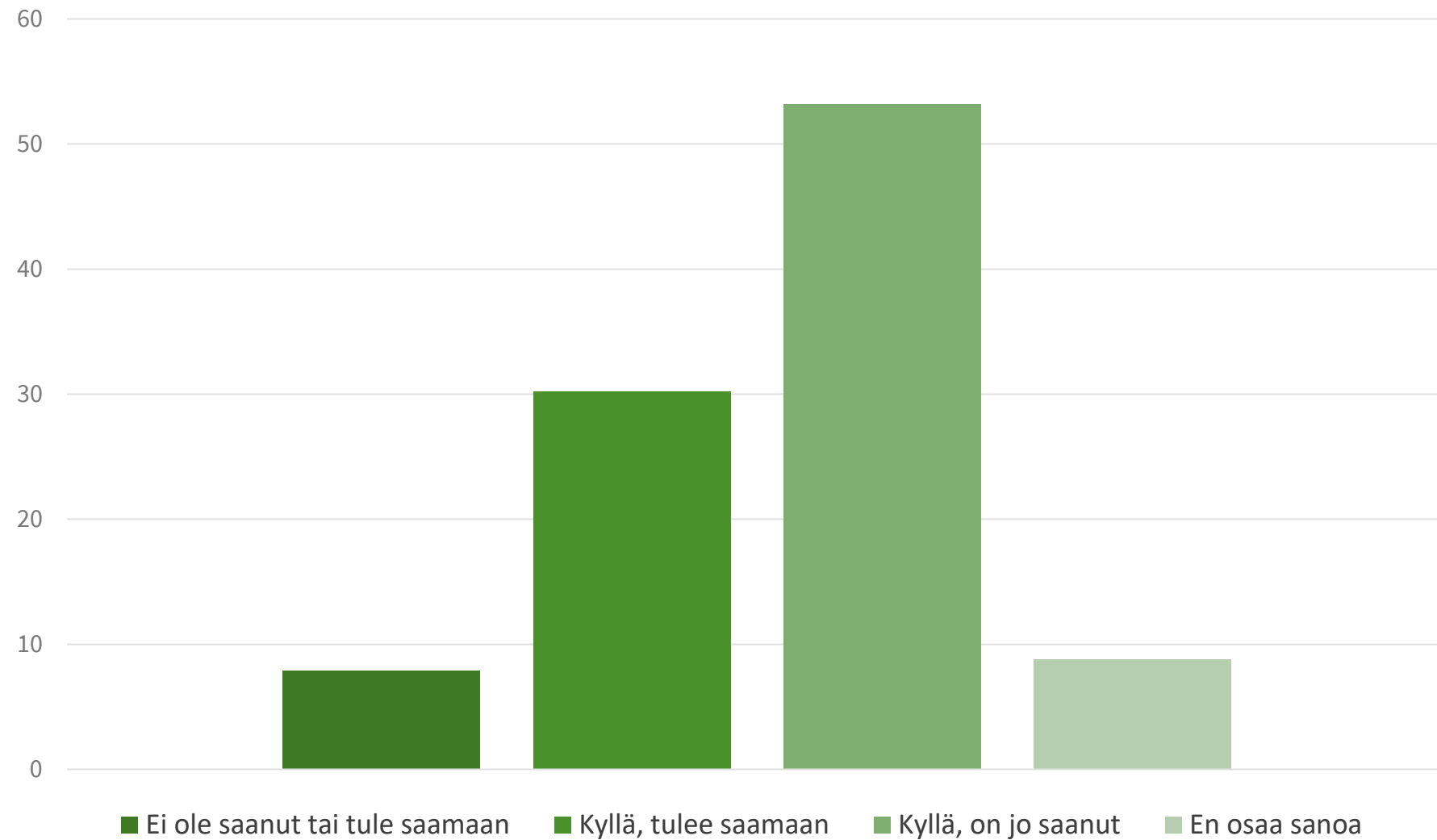
Mitkä seuraavista sairauksista liittyvät mielestäsi papilloomavirukseen? (%)

Kenen kanssa pääasiassa pohdit rokotuksiin liittyviä asioita? (%)

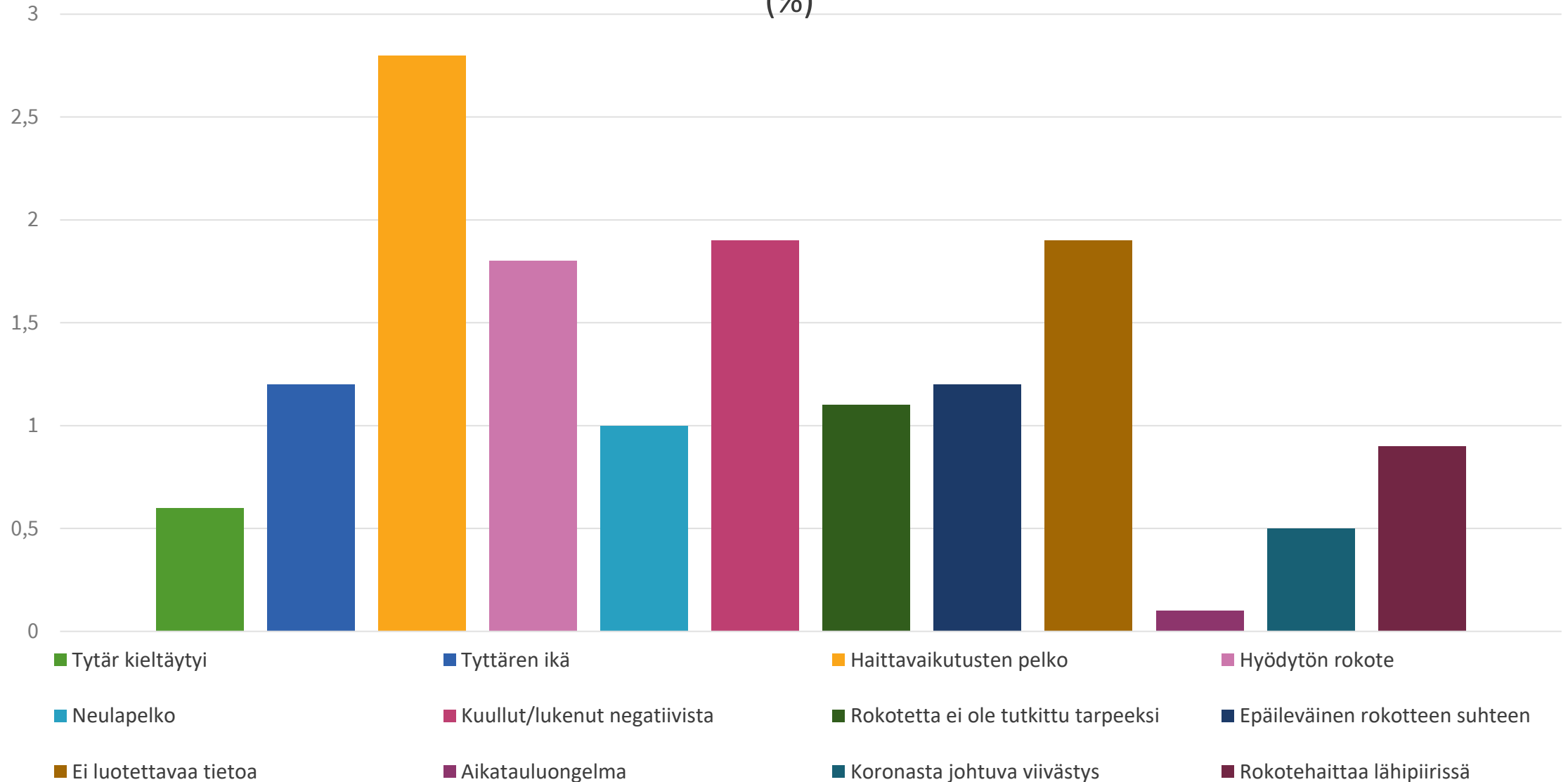

Tyttäreni on jo saanut tai tulee saamaan HPV-rokotteen tänä lukuvuonna? (%)

Mikä/mitkä ovat syyt sille, että tyttärenne ei ole saanut tai ei saa HPV-rokotetta?

(%)

Tulokset

Variable	Univariable analysis			Multivariable analysis		
	OR	95%CI	p-value	OR	95%CI	p-value
Municipality of residence			0.425			
Oulu	ref.					
Espoo	0.70	0.40-1.18	0.172			
Kuopio	0.70	0.40-1-20	0.184			
Mustasaari and Pietarsaari	0.64	0.36-1.12	0.120			
Age of parent	1.04	1.00-1.07	0.024			0.601
Sex	1.26	0.88-1.81	0.215			
Mother tongue			<0.001			0.002
Finnish	ref.			ref.		
Swedish	0.97	0.58-1.64	0.922	1.09	0.60-2.10	0.791
Other	0.20	0.11-0.34	<0.001	0.30	0.14-0.64	0.002
Active in practising religion			0.002			0.406
No	ref.					
Yes	0.51	0.31-0.83	0.008			
Do not want to tell	0.35	0.15-0.80	0.012			
Responding parent's educational level			<0.001			0.215
Vocational education	ref.					
Non-vocational education	2.23	1.03-4.82	0.42			
University-level education	2.91	1.90-4.48	<0.001			

Tulokset (jatk.)

Other parent's educational level			<0.001	0.112
Vocational education	ref.			
Non-vocational education	0.90	0.49-1.65	0.739	
University-level education	2.34	1.55-3.55	<0.001	
Number of children			0.013	0.197
1	ref.			
2	1.85	1.13-3.01	0.014	
3	1.81	1.04-3.16	0.036	
>4	0.95	0.52-1.75	0.870	
Age of daughter			0.031	0.068
10	ref.			
11	1.45	0.87-2.44	0.156	
12	1.82	1.05-3.16	0.034	
13	2.09	1.12-3.72	0.012	
14	2.66	1.42-4.97	0.002	
15	1.31	0.50-3.45	0.585	

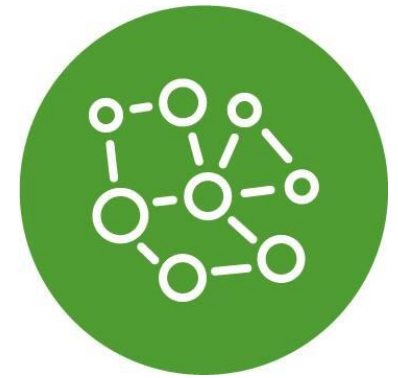
Tulokset (jatk.)

Adherence to NVP vaccines			<0.001		<0.001
Yes, all recommended	ref.			ref.	
Yes, some of the recommended	0.08	0.04-0.14	<0.001	0.09	0.04-0.18 <0.001
No vaccines at all or does not know	0.09	0.04-0.23	<0.001	0.17	0.05-0.54 0.003
HPV knowledge			0.128		
Low knowledge	ref.				
Good knowledge	1.50	1.00-2.24	0.04		
High knowledge	1.32	0.74-2.35	0.35		
Change in attitudes since COVID-19			0.002		0.937
No, attitude has not changed	ref.				
Yes, attitude is more trusting	1.00	0.52-1.09	0.992		
Yes, attitude is more cautious	0.40	0.24-0.67	<0.001		
Parent's relationship					
Marriage or cohabitation	ref.				
Some other form	0.88	0.53-1.47	0.637		

Tulokset (jatk.)

Trust in official information			<0.001	0.006		
Not at all or not much	ref.			ref.		
Very much or rather much	10.30	3.74-28.34	<0.001	8.14	1.91-34.71	0.005
Does not know	0.79	0.15-4.21	0.778	1.81	0.19-17.42	0.606
Trust in journalistic media			0.004	0.741		
Not at all or not much	ref.					
Very much or rather much	1.81	1.20-2.72	0.005			
Does not know	0.90	0.49-1.67	0.735			
Trust in social media			0.003	0.785		
Not at all or not much	ref.					
Very much or rather much	0.36	0.18-0.74	0.005			
Does not know	0.49	0.27-0.90	0.022			
Trust in influencers			<0.001	0.896		
Not at all or not much	ref.					
Very much or rather much	0.24	0.10-0.52	0.001			
Does not know	0.41	0.23-0.74	0.003			
Trust in personal contacts			0.002	0.145		
Not at all or not much	ref.					
Very much or rather much	0.60	0.39-0.90	0.014			
Does not know	0.40	0.24-0.67	<0.001			
Trust in other sources			0.244			
Not at all or not much	ref.					
Very much or rather much	0.47	0.20-1.14	0.095			
Does not know	0.68	0.31-1.49	0.336			

Tutkimuksen rajoitukset

- Matala vastausprosentti
 - Vastaamattomuusharha
 - Vastaajat keskivertoa koulutetumpia (~70% vs. 44%)
 - Erilaiset rekrytointikanavat tulevaisuudessa?
- Tiedonpuute tutkimukseen vastaamattomien suhteen
 - Väestötietojärjestelmäpoiminta
- Itseraportoidut vastaukset
 - THL:n rokotusrekisteri: aikomuksen toteutuminen

Yhteenveto

HPV-rokotuskattavuuteen vaikuttavat tekijät Suomessa

- I. Vanhemman äidinkieli
- II. Rokotusohjelman noudattaminen
- III. Virallisiin tietolähteisiin luottaminen

→ Tarve tarjota lisää tietoa HPV:stä ja sen rokotteesta muilla kuin kotimaisilla kielillä

→ Tarve laadulliselle haastattelututkimukselle, jotta päästään pureutumaan syvällisemmin rokotuskattavuuteen vaikuttaviin tekijöihin

Kiitos mielenkiinnosta!

AJANKOHTAISTA ▾

AIHEET ▾

PALVELUT JA
ASIOINTI ▾

TUTKIMUS JA
KEHITTÄMINEN ▾

TILASTOT JA DATA ▾

JULKAISUT ▾

THL ▾

THL.FI > Tutkimus ja kehittäminen > Tutkimukset ja hankkeet > Media ja yhteiskunta - Asiantuntijuuden rakentuminen: Julkinen keskustelu terveydestä (MEX)

TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN

Tutkimukset ja hankkeet

Käynnissä olevat tutkimukset
ja hankkeet

Päättyneet tutkimukset ja
hankkeet

Tutkimukset ja hankkeet
aiheittain

Media ja yhteiskunta -
Asiantuntijuuden
rakentuminen: Julkinen
keskustelu terveydestä (MEX)

Media ja yhteiskunta - Asiantuntijuuden rakentuminen: Julkinen keskustelu terveydestä (MEX)

Kesto:

1.1.2019-30.9.2023

Vastuuyksikkö:

Infektiotautien torjunta
ja rokotukset

Mualla verkossa:

[Hankkeen sivut \(englanniksi\)](#) /

**MEX-HANKKEEN
TIETOSUOJAILMOITUS**

[Tietosuojailmoitus \(pdf 342 kt\)](#)

MEX on THL:n tutkimus, jossa selvitetään, mitä tietolähteitä lasten vanhemmat käyttävät, kun he hakevat tietoa HPV- ja influenssarokotuksista, ja mihin tiedon lähteisiin he luottavat. Lisäksi tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella, kenet vanhemmat mieltävät asiantuntijaksi.

Tulokset tarjoavat uutta tietoa tieteen ja asiantuntijuuden käytöstä terveyteen liittyvissä julkisissa keskusteluissa. Tutkimus myös luo parempaa ymmärrystä nykyajan asiantuntijuudesta, näin asiantuntijuuden roolin muutosaikana.

Toteutus

Tutkimukseen kutsuttiin satunnaisotannalla viideltä eri paikkakunnalta vanhempia, joilla on HPV- tai influenssarokotuksen piiriin kuuluva lapsi/lapsia. Tutkimus toteutettiin internetissä täytettävänä kyselyinä. Tämä tutkimuksen ensimmäinen osa päättyi keväällä 2022.